

STYRESAK 16-2009 REDNINGSHEIS PÅ AMBULANSEHELIKOPTERET I TROMSØ

Møtedato: 18. juni 2009

1 Bakgrunn/fakta

Det vises til orientering om saken under styremøtene 05. mars og 2. april 2009.

Som en konsekvens av brev fra UNN 21. februar 2009 ble det i mars etablert en prosjektgruppe for å utrede en eventuell overgang fra underhengende operasjoner med fast tau til å bruke heis. Mandatet til gruppen har vært:

Formålet med prosjektet er å bidra til:

- *Best mulig helseeffekt for den nødstedte/pasienten i de situasjoner helikopteret ikke kan lande i nærheten*
- *Størst mulig sikkerhet for alle involverte*

Målet med prosjektet er å produsere et faglig beslutningsgrunnlag for hvorvidt det bør innføres operasjon med redningsheis, eventuelt gjennomføres et prøveprosjekt, på ambulanshelikopteret i Tromsø.

Prosjektgruppen har bestått av:

- Pål Madsen, medisinsk rådgiver Luftambulansetjenesten ANS (leder)
- Steinar Bjørås, kommunikasjonsteknisk rådgiver Luftambulansetjenesten ANS
- Roy Inge Jenssen, flyoperativ rådgiver Luftambulansetjenesten ANS
- Knut Fredriksen, seksjonsoverlege, akuttmedisinsk avdeling UNN
- Fritz Gulbrandsen, redningsmann 330 skv, erfaring fra både underhengende og heis

I tillegg har følgende observatører fulgt gruppens arbeid:

- Trond Elsbak, rådgiver Helse Nord RHF
- Pål Anders Hagen, rådgiver Rednings- og beredskapsavdelingen Justisdepartementet
- Tore Wangsfjord, Hovedredningsentralen Nord-Norge

Gruppen leverte sin rapport med vedlegg 10. juni.

2 Vurdering

Gruppen har utført et omfattende arbeid med grunnlag i en bred informasjonsinnhenting underveis i arbeidet. Blant annet er data knyttet til følgende elementer innhentet:

1. Flyoperative myndighetskrav og regelverk
2. Demonstrasjoner og møte med operatørene (Lufttransport AS, og Norsk Luftambulans AS)
3. Møte med interessenter (Troms politidistrikt, Norsk Folkehjelp Sanitet/Skredgruppa, Røde Kors Hjelpekorps, skredgruppa, Norske Alpine Redningsgrupper)

4. Erfaringer med underhengende tau og redningsheis i andre land (svar fra Sverige og Sveits)
5. Rapporterte helikopteruhell med relevans til underhengende redning
6. Redningsoppdrag i Troms 2006-2008 der det ble benyttet underhengende tau eller redningsheis
7. UNNs erfaringer og synspunkter.

Gruppens vurderinger oppfattes som grundige og har fokus på mandatets to hovedpunkter, sikkerhet og helsegevinst. Økonomiske beregninger er ikke en del av gruppens mandat, men generelle betraktninger rundt kostnader er innarbeidet i rapporten. Detaljene framgår av den vedlagte rapporten. Prosjektgruppens konklusjoner er som følger:

1. Operativ sikkerhet må ha første prioritet også i framtidens redningsoperasjoner.
2. Fast underhengende tau er en egnet redningsmetode med dagens crewkonsept og dekker de fleste behov i dagens ambulanshelikoptertjeneste.
3. Det vil være tidskritiske medisinske eller redningsmessige situasjoner i Tromsø-basens nærområde hvor redningsheis kan ha betydning for utfallet. Det er ikke mulig å estimere sikkert hvor frekvent dette vil forekomme, men det vil være sjeldne hendelser. Det er mulig at redningsheis ved enkelte, sjeldne hendelser vil kunne være livreddende.
4. Arbeidsgruppen er enig om at redningsheis er en bedre redningsteknisk metode enn fast underhengende tau og vil ved enkelte baser kunne representere en ny utviklingsvei for ambulanshelikoptertjenesten, forutsatt at de utfordringene som er knyttet til konseptet håndteres forsvarlig.
5. Heisoperasjoner vil kunne øke sikkerheten ved enkelte underhengende redningsoperasjoner i forhold til dagens teknikk.
6. Dersom dagens 3-crewkonsept skal beholdes vil legen måtte fungere som HHO-operatør, og dette vil stille større krav til legen enn ved dagens fast tau-operasjoner. Formelle krav som besetningsmedlem vil kunne medføre en endret seleksjon av leger til tjenesten, for å gjennomføre langt under 1 % av oppdragene.
7. Ut fra en sikkerhetsvurdering bør ikke legen i dagens crewkonsept ha funksjon som HHO-operatør.
8. Redningsheis bør ikke brukes som begrunnelse for å endre dagens crewkonsept på Tromsø-basen. Dersom konseptet skal endres, må det være på bakgrunn av en totalvurdering av tjenestens behov. En slik totalvurdering bør skje i samarbeid med redningsmyndighetene.
9. Opsjonen med tekniker (som HHO-operatør) i hjemnevakt forkastes også fordi den potensielle tidsgevinsten vil bortfalle.
10. Basene til Lufttransport bør ha identiske konsept for underhengende operasjoner
11. Med disse konklusjonene, kan ikke prosjektgruppen se hensikten med et prøveprosjekt, og dette anbefales ikke

På bakgrunn av anbefalingene og konklusjonene underbygget i gruppens rapport med vedlegg, finner administrasjonen det ikke riktig å anbefale verken å starte et prøveprosjekt, eller å innføre operasjon, med bruk av heis på ambulanshelikopteret i Tromsø med dagens crewkonsept med tre personer om bord. Et konsept med en person ekstra om bord (totalt fire) vil gi store kostnadsøkninger, for å oppnå en relativt liten gevinst i mindre av 1 % av det totale antall oppdrag. Dagens crewkonsept fungerer bra, og en endring er heller ikke ønsket av UNN. Med slike konsekvenser anbefales det at en fortsetter med dagens konsept med operasjon med fast underhengende tau.

Bruk av fast underhengende tau anses å være en trygg og velegnet operasjonsmetode for å hente ut vanskelig tilgjengelige pasienter, så lenge metodens operative begrensninger blir respektert. Lufttransport AS er riktignok ennå ikke operativ med fast underhengende tau ved alle sine baser, og saken må følges opp videre.

Gruppen indikerer at en overgang til heis kan representere en ny utviklingsvei for ambulanshelikoptertjenesten, men at dette i så fall må være på bakgrunn av en totalvurdering av tjenesten. En slik vurdering bør etter gruppens mening skje i samarbeid med redningsmyndighetene. Dette støttes av administrasjonen. Med bakgrunn i at dagens underhengende konsept fungerer godt i ambulanshelikoptertjenesten, ser administrasjonen det som naturlig at et eventuelt initiativ i forhold til dette må komme fra redningsmyndighetene. En slik utvikling vil utvilsomt bety relativt store kostnadsøkninger for å kunne dekke en svært liten andel av aktuelle oppdrag.

Gruppens rapport inneholder ingen detaljerte beregninger av de økonomiske konsekvensene ved en eventuell overgang til heis. Rapporten sier dog at det vil være økte kostnader ved oppstart av operasjonen (kvalifiserende trening og utsjekk), og marginal økning i driftskostnadene (vedlikeholdstrening). Den sier også at heisoperasjon vil kreve en endring av crewkonseptet, mest sannsynlig fra tre til fire besetningsmedlemmer. Dette vil gi relativt store kostnadsøkninger. Uansett hvilket konsept en ville ha valgt dersom heis skulle bli tatt i bruk ville derfor kostnadene øke. Siden også kostnadene taler mot en overgang til bruk av heis har ikke administrasjonen brukt ressurser på å detaljberegne disse.

Administrasjonen mener det er riktig å gjøre rapporten med vedlegg tilgjengelig for det offentlige etter vedtak i styret.

3 Konklusjon

Styret for Luftambulansetjenesten ANS inviteres til å fatte følgende vedtak:

- *Styret anser dagens operasjon med fast underhengende tau å være en trygg og velegnet operasjonsmetode for å hente ut vanskelig tilgjengelige pasienter, så lenge metodens operative begrensninger blir respektert.*
- *Styret tar til etterretning at innføring av heisoperasjon vil kreve en endring av besetningskonseptet, og at dette i dagens situasjon ikke er ønsket av UNN.*
- *Styret støtter daglig leders anbefaling om ikke å gjennomføre et prøveprosjekt med bruk av heis på ambulanshelikopteret i Tromsø.*
- *Styret støtter daglig leders anbefaling om ikke å starte operasjoner med bruk av heis på ambulanshelikopteret i Tromsø i dagens situasjon.*
- *Styret ber om å bli informert dersom redningsmyndighetene ønsker en dialog rundt bruk av heis i ambulanshelikoptertjenesten.*

Øyvind Juell
Daglig leder

Vedlegg:

1. Prosjektrapport - Redningsheis på ambulanshelikopteret i Tromsø? (med 16 vedlegg)